

Utfordringsbildet for Den norske kirke 2026

Unge melder seg inn, konfirmanter blir døpt, det selges flere Bibler og flere er stolte av å være medlem i Den norske kirke. Samtidig er det færre deltakere på både gudstjenester og konserter sammenlignet med før pandemien – og en krevende økonomi gjør at færre ansatte skal rekke over flere dåp, flere konfirmasjoner, flere bryllup og flere gravferder.

Utfordringsbildet for 2026 er direktørens blikk på noen sentrale utfordringer Den norske kirke møter som trossamfunn. Dokumentet gir ikke en fullstendig oversikt over alle utfordringer Den norske kirke står overfor, men velger ut noen tema.

Som ledere i Den norske kirke er det vårt ansvar å legge til rette for en misjonerende, bekjennende, åpen og tjenende folkekirke. En kirke som både kan være et hjem for åndelig beredskap, som tar sitt oppdrag som håpsbevegelse på alvor i møte med usikkerhet, som evner å møte de som søker kirkens fellesskap, og som formidler troen på den oppstandne Kristus.

En urolig verden

I fire år har det vært krig i Europa, samtidig som at den sikkerhetspolitiske garantien gjennom NATO er svekket. Landene ruster opp, gjennom kostbare investeringer. Det internasjonale samarbeidet er skjørere, og Trump-administrasjonen slår stadig nye sprekker i den verdensorden som ble bygget på amerikansk initiativ etter andre verdenskrig.

Økende polarisering i kombinasjon med kunstig intelligens gjør at spørsmål om hva som er sant og allmenngyldig er under fornyet press. Desinformasjon fra fremmede lands etterretningstjenester har evne til å påvirke valg og beslutningsprosesser, og skape indre uro som kan destabilisere demokratier.

Dette skaper økt bevissthet rundt sikkerhet og beredskap. 2026 er Totalforsvarsåret – og regjeringens mål er at dette skal øke Norges evne til å forebygge og håndtere sikkerhetspolitiske kriser og krig. Kirken har en viktig rolle i å ivareta og forberede mennesker gjennom eksistensiell beredskap, økt motstandskraft og utholdenhet. Mange kirker har tilfluktsrom og vil kunne være naturlige samlingssteder når en krise rammer.

Dåp og konfirmasjon

I misjonsbefalingen sier Jesus «Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.» (Matt 28,19).

Dåp er i kjernen av kirkens oppdrag: I dåpen tar Gud imot oss og forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. I tillegg gir det et utgangspunkt for at den enkelte kan lære og vokse i kristen tro, og å kunne finne mening og tilhørighet i kirken gjennom livet.

Fra 2005 til 2019 sank andelen døpte i Den norske kirke av fødte fra 76 % til 50 %. Men etter dette har andelen døpte av fødte ligget stabilt på rett over 50 %. En bred og koordinert satsing på dåp i hele Den norske kirke har medvirket til dette. Det er fortsatt behov for innsats for at foreldre skal velge å døpe barna sine. At andelen døpte ikke går videre ned henger også sammen med at stadig flere 14- og 15-åringer velger dåp før konfirmasjon. En sentral utfordring for Den norske kirke er å møte kulturelle forventninger om individuelle valg med fellesskap og tilhørighet gjennom dåpen.

I medlemsundersøkelsen for 2025 svarer 78 % at de ville døpt barnet sitt, om de fikk et barn nå. Det ligger stabilt på dette nivået. Samtidig er det flere som svarer ja i spørsmålet om medlemmer ville valgt kirkelig konfirmasjon, om de skulle bli konfirmert nå: 69 % sier at de ville valgt konfirmasjon, sammenlignet med 65 % i forrige undersøkelse. Blant unge er det enda flere som svarer ja.

Rundt 8 av 10 medlemmer velger kirkelig konfirmasjon hvert år, og undersøkelser viser at de er fornøyde med konfirmasjonstiden i Den norske kirke – særlig fellesskapet og de gode opplevelsene. Konfirmantene synes det er mest spennende å lære om temaer som vennskap, solidaritet og meningen med livet. Her har kirken et stort potensial i å gjøre kilder fra Bibel og kristen tradisjon relevant inn i unge menneskers liv i dag. Her er det igangsatt et viktig arbeid med nye planer knyttet til kirkelig undervisning og læring.

Unge voksne

I både 2024 og 2025 er det en økning i unge som melder seg inn i Den norske kirke. En innmelding eller et medlemskap kan være et uttrykk for et ønske om å høre til og være med i folkekirken. Utfordringen til hele Den norske kirke er å invitere til medvandring og fellesskap.

Flere ansatte rapporterer om økt deltakelse fra studenter og unge voksne i kirkebenkene. I desember var Nidarosdomen stappfull av studenter. Ukirke i Stavanger, St. Jakob kirke i Bergen og MER – Ila kirke for unge voksne i Oslo er blant de som opplever at flere vil være med. I flere byer satses det nå på å skape møteplasser og fellesskap for studenter og unge voksne.

Kirken har en viktig oppgave i å møte unge på deres premisser og behov. Det kan handle om form eller innhold. Hele 33 % av 15–29-åringene i medlemsundersøkelsen svarer at de ønsker å lære mer om kristen tro. Det gir et godt utgangspunkt for å invitere unge til læring og felles utforskning av Bibelen, kristen tenkning og tradisjon.

Selv om medlemsandelen blant unge går ned og sekulariseringen av samfunnet fortsetter, er det også ting som tyder på at unge i større grad er søkende. I

medlemsundersøkelsen svarer 37 % av 15–29-åringene at de leter etter en større mening i hverdagen, sammenlignet med 31 % av de over 30 år.

Unge voksne er ingen homogen gruppe, og må derfor tilnærmes på flere arenaer. En koordinert innsats sammen med frivillige og ansatte både i menigheter og på samfunnsinstitusjoner er viktig – og ikke minst sammen med de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene.

Ressursbruk rundt gudstjenester

Under pandemien fikk folk nye vaner. Gudstjenestedeltakelsen gikk ned, og det har tatt tid å få folk tilbake til samlingen rundt ord og sakrament på søndags formiddag. Fortsatt mangler over 700 000 deltakere på gudstjenester, sammenlignet med siste normalår før pandemien.

Gudstjenestene når bredt ut, og 38 % i medlemsundersøkelsen svarer at de får noe igjen for å gå på gudstjeneste. Likevel er det bare 14 % som svarer at de har deltatt på gudstjeneste det siste året, uten at anledningen var dåp, konfirmasjon eller julaften.

Samtidig har en krevende økonomi de siste årene ført til noe færre gudstjenester. Når deltakertallet likevel går noe opp, betyr det at det i snitt er flere deltakere på hver gudstjeneste. Det er løfterikt at deltakertallet går opp samtidig som antall gudstjenester går ned. Samtidig er det avgjørende for Den norske kirke å opprettholde en landsdekkende folkekirke, med tilstrekkelig antall gudstjenester også på små steder med få deltakere. Nettopp på disse stedene kan gudstjenestefellesskapet være en avgjørende møteplass og en viktig brikke i lokalsamfunnet.

Den varige nedgangen utfordrer kirken til å se på gudstjenestetilbudet opp mot annen aktivitet og prioriteringen av ressurser til gudstjenester. I løpet av en uke høsten 2025 var for eksempel 45 499 personer innom menighetene i landets hovedstad, men kun 11 % av dem var i forbindelse med gudstjeneste.

Samtidig kan vi ikke slutte med gudstjenester. Den er teologisk sett avgjørende for en kirke. Her forkynnes Ordet, og her forvaltes sakramentene. Gudstjenesten samler oss, vi tar med oss livet og hverdagen inn i dette møtetpunktet. Felleskapet i gudstjenesten utruker og sender oss ut til fornyet tjeneste i verden. På denne måten er gudstjenesten menighetens viktigste møtetpunkt og arrangement. Samtidig samler diakonale møteplasser og lavterskeltilbud i ukedagene flere og en større bredde. Hvilken innvirkning får dette på hvordan kirken prioriterer ressursene?

Fortsatt er gudstjenesten den arenaen som engasjerer flest frivillige, og det er mulig å utruste flere frivillige til denne oppgaven. Samtidig er det færre frivillige enn før, flere rapporterer om at det kan være krevende å få folk til å forplikte seg, særlig unge.

Rekruttering

En stor andel ansatte i Den norske kirke er over 60 år – blant annet er hver fjerde prest over 60 år. Tilsvarende tall er det også for kirkemusikerne. Det er en kritisk utfordring for kirkens virksomhet og fremtid. Søkertallene til kirkefaglige utdanninger er på et

lavere nivå enn ønskelig, selv om flere finner veien til erfaringsbaserte studier. Den treårige bachelor-utdanningen i kirkemusikk hadde fire søkere på landsbasis i desember. Det er svært kritisk.

Lave søkertall kan si noe om folkekirkens relevans og folks opplevelser med kirken. Økt kvalitet og oppslutning om kirkelige aktiviteter kan være en nøkkel. Ungdom som har gode erfaringer med kirkens barne- og ungdomsarbeid har større sannsynlighet for å søke kirkelig utdanning.

Den såkalte «PIN-koden» (Personlig oppfordring, Involvering i yrkespraksis og Nærværende ansatte) er gjennom forskning og andre spørreundersøkelser bekreftet som en nøkkel for rekruttering til kirkelig utdanning. Derfor er det kritisk når økonomiske kutt fra kommunen går ut over kateketer, ungdomsarbeidere og diakoner – som har en viktig rolle i tilstedeværelse blant unge. Vi vet hva som er rekrutterende, men kapasiteten er under press.

UNG-undersøkelsen til Opinion forteller at morgendagens arbeidstakere er opptatt av mening, trygghet og balanse. Medarbeiderundersøkelsen viser at Den norske kirke er en svært meningsfull arbeidsplass – og kirkelig utdanning vil i all hovedsak kunne gi jobb i hele landet. Samtidig vil kirken fremover utfordres på de unges krav til god balanse mellom jobb og fritid.

En kirke for alle – i praksis, ikke bare i prinsipp

Den norske kirke er Norges folkekirke – vi er kirke for alle som ønsker å være med. Med kirker i lokalsamfunn over hele landet, kan Den norske kirke bidra til å bygge fellesskap på tvers og demokratisk lim i samfunnet. Det forutsetter at folkekirken speiler hele samfunnet og fjerner barrierer for deltakelse. Det er en kontinuerlig utfordring for folkekirken å tilrettelegge for variasjon og mangfold i Den norske kirke.

Mennesker med funksjonsnedsettelse opplever fortsatt barrierer for deltakelse og manglende representasjon i kirken, både i menighetene og i kirken som arbeidsplass. Dette anerkjente Kirkemøtet i 2023, og saken følges opp med en bred anlagt handlingsplan. Det jobbes med kompetansebygging, utbedringer av kirkebygg, funksjonshemmingsteologi, inkluderende konfirmasjonstid m.m., og forståelsen for temaet er økende. Rådet for personer med funksjonsnedsettelse bidrar på nasjonalt nivå med innspill og råd. Allikevel peker rådet på at utviklingen går langsomt. Mange kirker og menighetshus er fortsatt ikke universell utformet, gudstjenesten rommer ikke et mangfold av mennesker og mange opplever manglende tilrettelegging for deltakelse – alt fra teleslynge, salmebøker med stor skrift, ramper, enkelt språk eller tilrettelegging for de med demens. Universell utforming er nyttig for alle, men helt avgjørende for noen.

Den norske kirke er en av institusjonene som har jobbet svært aktivt med å følge opp rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen. Samtidig er ikke Kirkerådets handlingsplan i 29 punkter nok – det er fortsatt behov for økt kompetanse blant ansatte, justeringer i kirkeordningen og at kirken lokalt er med på merkedager. Ikke

minst er det et behov for at hele kirken og hele det norske samfunnet lytter til samer, kvener og skogfinners fortellinger og tar disse inn over seg. Det er gledelig å se at stadig flere menigheter har gudstjenester med samisk innslag. Samtidig var romanifolket/taterne en av de nasjonale minoritetene som ikke var inkludert i kommisjonens rapport, og det er viktig at sannhets- og forsoningsprosessene også inkluderer dem.

I oktober 2025 sa biskopene unnskyld for skam, smerte og skade som Den norske kirke har påført skeive. For noen kom unnskyldningen for sent, for andre kom den for tidlig. Biskopene mente det ikke var rett å vente lenger. En befolkningsundersøkelse viste at mange fikk med seg unnskyldningen, og to av tre var glade for at kirken sa unnskyld til skeive. Samtidig er det fortsatt et behov for å jobbe med skeives opplevelse av kirken som arbeidsplass – og å jobbe videre med hvordan vi møter hverandre i samtaler rundt dette.

Når kirken legger til rette, senker terskler og møter mennesker der de er, kan flere finne sin plass i kirken. Dette kaller på videre arbeid med både språk, invitasjon og lokal praksis – slik at arrangementer og aktiviteter ikke først og fremst oppleves som et «program», men som en åpen dør inn i kirkens fellesskap.

Samledelse i en kompleks organisasjon

Strukturer, arbeidsmåter og regelverk gjør Den norske kirke dyr i drift. Som en synodal, episkopal og kongregasjonalistisk kirke, har kirken en folkevalgt, administrativ og geistlig ledelse på flere nivåer. Slik er vår demokratiske folkekirke, som samtidig også gir en utfordring i endringsprosesser og når nye arbeidsformer skal implementeres. Samledelsen tar mye tid fordi flere ulike aktører skal møtes, lytte til hverandre og finne felles retning – og samtidig er det noen som opplever at de ikke blir hørt. Dette kompliseres også med den statskirkelige arven knyttet til formelle prosesser og et selvpålagt offentlig regelverk. Arbeidsgiverorganiseringen kompliserer også saker som handler om arbeidsmiljø og varsling.

I noen prosesser er det også uklare styringslinjer – som kan bidra til at prosessene blir for lange og ikke fører til en beslutning, men heller tapper organisasjonen for energi og mening. Dette erfarer man både lokalt, regionalt og nasjonalt. Tidligere var det departementet som til slutt skar gjennom og tok beslutninger som kirken måtte forholde seg til. Nå er dette overlatt til kirken selv, og det er et spørsmål om kirken i stor nok grad evner dette. Et nytt nasjonalt arbeidsgiverforum sammen med Hovedorganisasjonen KA er i gang, og kan bidra til felles koordinering.

Inn mot en tid med færre økonomiske midler tilgjengelig for Den norske kirke, må det fortsatt være et mål å forenkle organisasjonen og bruke mindre ressurser på administrasjon. Det kan bli nødvendig å se på soknestructur, fellesrådstruktur og prostistruktur, men det handler også om å dra nytte av de gode mulighetene som ligger i digitalisering, og etter hvert også kunstig intelligens.

Nedbemanningen i den sentrale og regionale administrasjon i 2025 fører til behov for tydeligere prioriteringer. Det fordrer endringer både blant kirkepolitikere og sekretariater om å prioritere kirkens kjerneoppdrag – og det som skaper relasjon mellom medlem og menighet.

Felles oppmerksomhet rundt oppgavene, på det som bygger menighet – dåp, konfirmasjon, kirkelig undervisning og læring – kan være vel så viktig som indrekirkelig omorganisering.

Økonomisk forutsigbarhet

Pensjonsordningen til Den norske kirke er kostbar. Den har de siste årene økt på grunn av pris- og lønnskostnader, uten at statstilskuddet har blitt økt tilsvarende. Flere fellesråd opplever også at kommunene gir mindre i tilskudd, enten på grunn av andre lovpålagte oppgaver, prioriteringer eller mangel på kompensasjon for lønnsvekst. Det går ut over folkekirkens tilstedeværelse og tilgjengelighet når ansatte nedbemannes og kirker holder vinterstengt.

KAs kirkekontroll fra 2025 viser at halvparten av kirkene har dårligere tilstand siden forrige rapport. Derfor er kirkebevaringsprogrammet viktig – der kommune, kirke og stat sammen går inn for istandsetting, vedlikehold og formidling av kulturarven. Både medlemmer og befolkning er opptatt av at kirkene skal være godt vedlikeholdt. Kirker og kulturarv bevares best ved bruk – og vi utfordres på å fylle kirkene med liv, slik at de ikke blir et museum.

Den offentlige finansieringsordningen er oppe til vurdering, der et ekspertutvalg har pekt på tre ulike modeller for videre utvikling. Etter en høring ligger nå saken hos departementet. De ulike modellene vil kunne påvirke folkekirkens finansiering i ulik grad. Tradisjonelt har tros- og livssynspolitikken på Stortinget blitt vedtatt med brede forlik som står seg over tid – og vi setter vår lit til at politikere skaper en bærekraftig og forutsigbar løsning dersom de går inn for endringer.

Samtidig som nedbemanningen i Kirkerådet og bispedømmene har gitt varig redusert kapasitet, gir det også noe økonomisk handlingsrom for å gjøre strategiske prioriteringer. I 2026 har Kirkerådet blant annet satt av midler til unge og unge voksne og forberedelser til nasjonaljubileet 2030.

Avslutning

Verden har alltid vært urolig og i endring, men de siste årene har denne uroen også kommet til Norge og nordmenn. Når verden oppleves urolig, kan kirken være en stemme for håp og framtidstro: «Noen må våke i verdens natt, noen må tro i mørket» skriver Svein Ellingsen i sin salme.

Den konteksten Den norske kirke er folkekirke i, gir både utfordringer og muligheter. Det vi har brukt tid og ressurser på tidligere, må settes sammen på nytt. Derfor er utfordringsbildet for 2026 egentlig et mulighetsbilde.